

**KHAI THÁC TIỀM NĂNG VÀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH
THỰC SỰ TRỞ THÀNH MỘT NGÀNH KINH TẾ
QUAN TRỌNG CÓ TÍNH ĐỘT PHÁ CỦA TỈNH**

TRẦN QUỐC LỢI
Cục Thống kê Quảng Bình

Quảng Bình là một tỉnh ven biển Bắc Trung Bộ, là nơi hẹp nhất trong dải đất hình chữ S của nước ta. Từ thành phố Đồng Hới lên đến biên giới nước bạn Lào theo chiều ngang chỉ chưa đến 50km. Quảng Bình được ví như chiếc đòn gánh giữa hai đầu Tổ quốc.

Quảng Bình có dân số gần 85 vạn người, sinh sống trên diện tích hơn 8.065km² đất tự nhiên. Địa hình đa dạng nhưng phức tạp, hẹp và dốc, nghiêng từ tây sang đông, có cả đồng bằng, trung du, miền núi và bị chia cắt bởi nhiều sông suối tạo thành những vùng đất có điều kiện khác nhau. Trong đó vùng núi, gò đồi chiếm 85% diện tích tự nhiên; vùng đồng bằng chiếm 11%, còn lại là vùng cát và đụn cát ven biển. Trong điều kiện như vậy, Quảng Bình khó tránh khỏi tình trạng là một trong những tỉnh nghèo của cả nước. Từ ngày tái lập tỉnh (tháng 7/1989) đến nay, thực hiện đường lối đổi mới của Đảng và Nhà nước, Đảng bộ và nhân dân Quảng Bình đã nỗ lực phấn đấu, vượt qua nhiều khó khăn, thách thức, đạt được những thành tựu quan trọng và toàn diện trên tất cả các lĩnh vực. Từ một tỉnh thuần nông, đến nay Quảng Bình đã là một tỉnh phát triển toàn diện cả về công nghiệp lẫn dịch vụ. Hai thế mạnh kinh tế của tỉnh

là sản xuất vật liệu xây dựng và du lịch được khai thác và phát huy có hiệu quả.

Với nền văn hoá giàu bản sắc và đặc thù của địa hình, du lịch Quảng Bình có nhiều tiềm năng và triển vọng để phát triển. Trước hết, thiên nhiên đã ưu đãi cho Quảng Bình nhiều thắng cảnh vô giá. Từ Hà Tĩnh đi vào, qua Đèo Ngang ai cũng phải ngỡ ngàng khi được chiêm ngưỡng một bức tranh hoành tráng nước biếc non xanh. Chính cảnh sắc tuyệt trần này đã là nguồn cảm hứng bất tận của bao thi sỹ tài ba. Rời Đèo Ngang đi vào, phía tây là dãy Trường Sơn kỳ vĩ, núi rừng trùng điệp. Phía đông là biển cả bao la với nhiều đảo lớn nhỏ trông rất đẹp như Hòn La, Hòn Gió, Hòn Nôm, Hòn Cọ, Hòn Chùa... Với đường bờ biển dài 116km, có hệ thống núi đá đổ ra biển tạo nên nhiều cảng biển và những bãi tắm tự nhiên lý thú như Hòn La, Quang Phú, Vũng Chùa - Đảo Yến, Đá Nhảy, Nhật Lệ, Bảo Ninh... Chạy dọc bờ biển là ruộng đồng xanh biếc xen kẽ núi đá nhấp nhô. Những con sông Roòn, sông Gianh, sông Son, sông Nhật Lệ, sông Kiến Giang như những dải lụa trắng óng ánh, mềm mại vắt ngang từ rừng ra biển, tôn thêm vẻ đẹp của miền quê.

Vùng nào của Quảng Bình cũng có cảnh

quan đẹp. Huyện Minh Hoá có đèo Mụ Dạ, Cổng Trời, Cha Lo; huyện Tuyên Hoá có hang Minh Cầm; huyện Quảng Ninh có núi Thần Đinh; huyện Lệ Thủy có phá Hạc Hải, suối nước nóng Bang có nhiệt độ tại lỗ phun đạt 105°C... Đặc biệt, Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng có diện tích rộng khoảng 200.000ha nằm trên địa phận huyện Bố Trạch và Minh Hoá, cách thành phố Đồng Hới về phía tây bắc 50km, với khoảng 300 hang động (như động Phong Nha, động Tiên Sơn...) được mệnh danh là “Vương quốc hang động” đã được UNESCO công nhận là Di sản thiên nhiên thế giới vào tháng 7/2003. Động Phong Nha có chiều dài 13.000m, trong đó có hang Sơn Đoòng là hang động lớn nhất thế giới (dài trên 5km, cao 200m, rộng 150m). Các hang động được hình thành do con sông ngầm hoà tan đá vôi tạo thành như hang Cà Ròn, hang Tối, hang Vòm... Các hang động có chiều cao từ 10m đến 40m, ngay ở cửa hang có nhiều nhũ đá rủ xuống rất đẹp; càng vào sâu bên trong, cảnh trí tự nhiên càng huyền ảo. Ở đây, năm 2005, Hiệp hội hang động Hoàng gia Anh đã phát hiện thêm một hang động mới còn đẹp và tráng lệ hơn cả động Phong Nha, động Tiên Sơn, nó như một thiên đường dưới lòng đất nên được đặt tên là động Thiên Đường.

Động Thiên Đường có chiều dài 31km; trần hang của động cao hơn 100m, rộng hơn 200m. Đây là hang động được đánh giá là động lớn nhất và đẹp nhất tại Phong Nha-Kẻ Bàng. Trong động có vô vàn thạch nhũ được kiến tạo hàng trăm triệu năm qua với những hình thù tuyệt đẹp. Nơi đây, thạch nhũ có pha lẫn thạch anh tạo nên ánh hào quang lấp lánh đẹp mắt. Động có địa hình bằng phẳng, chỉ cách hang động Phong Nha 30km, cách nhánh tây đường Hồ Chí Minh thuộc địa phận xã Sơn Trạch - huyện Bố Trạch chưa đầy 5km, rất thuận lợi cho du khách tham quan.

Cùng với sự ban tặng của thiên nhiên, lịch sử nghìn năm văn hiến cũng để lại cho Quảng Bình nhiều di sản quý báu. Các hoạt động khảo cổ đã chứng minh mảnh đất Quảng Bình có nền văn minh thời Cổ đại như các di chỉ văn hoá Yên Lạc,

Kim Bảng, Bàu Tró, trống đồng Phù Lưu cùng thời với nền văn hoá Đông Sơn. Đây cũng là nơi hội tụ của các danh nhân tiền bối học rộng, đỗ cao, nổi tiếng xưa và nay trên nhiều lĩnh vực quân sự, văn hoá, xã hội như Dương Văn An, Lê Thành Hầu Nguyễn Hữu Cảnh, Nguyễn Hàm Ninh, Hoàng Kế Viêm, Võ Nguyên Giáp...

Quảng Bình còn là nơi giao thoa của các nền văn hoá Đại Việt - Chiêm Thành, ảnh hưởng của các dòng văn hoá Trung Quốc, Ấn Độ và là vùng đất giàu truyền thống yêu nước, chống ngoại xâm; chịu thương, chịu khó trong lao động, sản xuất. Nhiều di sản văn hoá vật thể và phi vật thể qua các thời đại tạo được dấu ấn mạnh mẽ. Các di sản văn hoá vật thể tiêu biểu có thể kể đến như chùa Hoàng Phúc, Quảng Bình Quan, Thành Đồng Hới, Thành Nhà Ngô, thành quách thời Trịnh - Nguyễn, Lũy Thầy - Đào Duy Từ, lăng mộ Nguyễn Hữu Cảnh, nhà Đại tướng Võ Nguyên Giáp, hang “Tám cô”... Di sản phi vật thể gồm Lễ hội đua thuyền ở huyện Lệ Thủy, Tuyên Hoá; Bơi trái ở Bảo Ninh; Lễ hội Rằm Tháng Ba ở huyện Minh Hoá... và các loại hình văn hoá dân gian như Ca trù, Hát bội, hò thuốc... Hướng về phía Tây dãy Trường Sơn hùng vĩ là các bản làng dân tộc thiểu số thuộc các dân tộc Vân Kiều, Ma Coong, A Rem, Rục... đây chính là nơi lưu giữ các giá trị văn hóa cổ xưa, nơi bảo tồn nguyên vẹn các phong tục tập quán đậm chất nguyên sơ và là kho tàng để phát triển các loại hình văn hoá du lịch.

Nhìn tổng thể, Quảng Bình có thể đáp ứng nhu cầu du lịch của du khách trong tất cả các dạng du lịch, từ du lịch tham quan danh lam thắng cảnh - di tích lịch sử, di tích chiến tranh; du lịch lễ hội - tín ngưỡng; du lịch sinh thái - tĩnh dưỡng chữa bệnh đến du lịch mạo hiểm.

Trong những năm gần đây, được sự chỉ đạo và hỗ trợ của Trung ương, Quảng Bình đã từng bước đầu tư, hoàn thiện hệ thống kết cấu hạ tầng vừa phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, vừa tạo điều kiện đẩy nhanh các hoạt động văn hoá du lịch. Đến nay, Quảng Bình là một trong số ít tỉnh có hệ thống giao thông hoàn chỉnh, hợp lý và

thuận lợi nhất. Tuyến đường sắt Bắc - Nam, quốc lộ 1A và đường Hồ Chí Minh với 2 nhánh phía Đông và phía Tây chạy dọc theo chiều dài tỉnh, qua hầu hết các vùng dân cư và các vùng tiềm năng có thể về du lịch. Quốc lộ 12A qua cửa khẩu quốc tế Cha Lo nối Quảng Bình, Trung Lào và các tỉnh Đông bắc Thái Lan là trục đường giao thông ra biển gần nhất. Quảng Bình cũng đã có đường hàng không, từ sân bay Đồng Hới ra Hà Nội, vào thành phố Hồ Chí Minh và ngược lại. Về đường biển có cảng Nhật Lệ, cảng nước sâu Hòn La cũng có thể khai thác phục vụ văn hoá du lịch. Từ Đồng Hới sang Bảo Ninh đã có cầu Nhật Lệ và sắp tới sẽ khởi công cầu Nhật Lệ 2. Hệ thống nhà hàng, khách sạn phát triển nhanh và đạt tiêu chuẩn như: Sun Spa Resort - Mỹ Cảnh, khách sạn Sài Gòn - Quảng Bình rất được du khách trong nước và quốc tế ưa thích. Ngoài các điểm du lịch trọng điểm (Phong Nha - Kẻ Bàng, thành phố Đồng Hới - Nhật Lệ, khu du lịch nước nóng suối Bang, khu du lịch sinh thái suối nước Moọc...) và các tour du lịch Quảng Bình tự tổ chức (Sun Spa Resort - Động Thiên Đường - Hang Tám Cô...), chương trình liên kết "Con đường di sản thế giới tại miền Trung" kết nối đô thị Hội An, cố đô Huế, thánh địa Mỹ Sơn với Phong Nha - Kẻ Bàng đã giúp Quảng Bình có thêm cơ hội tăng thêm hiệu quả các hoạt động quảng bá du lịch du lịch.

Xác định du lịch là một trong những thế mạnh chủ yếu, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIV đã định hướng "Ưu tiên phát triển du lịch thực sự trở thành một ngành kinh tế quan trọng có tính đột phá của tỉnh". Trên cơ sở đó, ngày 01/9/2006, Ủy ban nhân dân tỉnh đã ra Quyết định số 38/2006/QĐ-UBND về việc ban hành "Chương trình phát triển du lịch tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2006 - 2010".

Qua 5 năm triển khai thực hiện, ngành du lịch Quảng Bình đã đạt được những kết quả quan trọng, góp phần phát triển kinh tế - xã hội, thúc đẩy các ngành nghề khác phát triển, tạo nhiều cơ hội giải quyết việc làm cho người lao động. Cơ sở hạ tầng du lịch được đầu tư nâng cấp trong đó

phải kể đến hệ thống khách sạn, nhà hàng được mở rộng chất lượng dịch vụ, thái độ phục vụ; được nâng lên. Nhờ đó lượng khách du lịch đến tỉnh tăng ổn định. Từ năm 2006 - 2010, tổng lượt khách du lịch đến Quảng Bình đạt hơn 2,8 triệu lượt khách, tăng bình quân 24,7%/năm; trong đó khách quốc tế đạt hơn 94,7 nghìn lượt khách, tăng bình quân 14,8%/năm; khách đến Phong Nha - Kẻ Bàng đạt gần 1,4 triệu lượt khách, tăng bình quân 3,8%/năm. Doanh thu hoạt động du lịch ước đạt 416,184 tỷ đồng, tăng bình quân 20,3%/năm.

Bên cạnh những kết quả đạt được, du lịch Quảng Bình vẫn bộc lộ những hạn chế nhất định. Phát triển du lịch Quảng Bình còn thiếu bền vững và chưa tương xứng với tiềm năng thế mạnh của tỉnh. Lượng khách du lịch đến với Quảng Bình còn hạn chế về số lượng và chủ yếu là khách nội địa, doanh thu du lịch còn khiêm tốn. Chất lượng quy hoạch phát triển du lịch chưa cao, chưa toàn diện. Sản phẩm du lịch còn nghèo nàn đơn điệu, trong khi tỉnh có nhiều tiềm năng và thế mạnh để phát triển nhiều loại hình du lịch đặc trưng có tính cạnh tranh cao. Cơ sở vật chất kỹ thuật và hạ tầng du lịch tuy đã được chú trọng đầu tư nhưng chậm phát triển và thiếu đồng bộ, thiếu các khu vui chơi giải trí, trung tâm mua sắm và các dịch vụ hỗ trợ phục vụ khách. Nhiều dự án đầu tư phát triển du lịch đã được cấp phép đầu tư như xây dựng khu du lịch và khách sạn nhưng quá trình triển khai chậm hoặc không triển khai thi công. Đa số các doanh nghiệp hoạt động kinh doanh du lịch trên địa bàn tỉnh có quy mô vừa và nhỏ, năng lực cạnh tranh yếu, chưa đủ sức vươn ra thị trường trong nước và quốc tế. Đội ngũ nhân lực du lịch thiếu và yếu, tỷ lệ lao động được đào tạo chuyên ngành du lịch còn thấp và cơ cấu bất hợp lý. Phần lớn đội ngũ nhân viên chưa qua đào tạo nghiệp vụ chuyên ngành, đội ngũ nhân viên phục vụ thiếu tính chuyên nghiệp; trình độ ngoại ngữ, kỹ năng nghề nghiệp, giao tiếp và ứng xử còn hạn chế. Vấn đề ô nhiễm môi trường du lịch chưa được quan tâm đúng mức...

(Xem tiếp trang 31)

KHAI THÁC TIỀM NĂNG VÀ PHÁT TRIỂN...

(Tiếp theo trang 28)

Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XV, nhiệm kỳ 2010 - 2015 đã khẳng định “Phát triển đa dạng các ngành dịch vụ, từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn”. Trên cơ sở đó, định hướng phát triển kinh tế 5 năm 2011 - 2015 của tỉnh xác định, phát triển du lịch thật sự trở thành một ngành kinh tế mũi nhọn, từng bước xây dựng thương hiệu du lịch Quảng Bình. Phần đầu tốc độ tăng trưởng doanh thu ngành du lịch thời kỳ 2011 - 2015 tăng bình quân 17 - 18%/năm.

Để thực hiện thắng lợi mục tiêu trên, cần thực hiện tốt các giải pháp sau:

Một là, tăng cường công tác quản lý và lập quy hoạch, bảo đảm nguyên tắc phát triển du lịch phải tuân thủ theo quy hoạch có hệ thống.

Hai là, phát triển đào tạo nguồn nhân lực, cần tăng cường đào tạo trình độ đại học về du lịch, khuyến khích cán bộ làm công tác du lịch hiện có tham gia các khoá đào tạo nghiệp vụ quản lý du lịch, nâng cao trình độ ngoại ngữ, kỹ năng nghề nghiệp, giao tiếp và ứng xử.

Ba là, đẩy mạnh nghiên cứu, tiếp nhận và ứng dụng chuyên gia công nghệ quản lý tiên tiến của quốc tế trong lĩnh vực du lịch.

Bốn là, chú trọng giữ gìn và bảo vệ tài nguyên, môi trường du lịch bằng cách tăng cường thanh tra, kiểm tra việc bảo vệ môi trường. Chú

trọng công tác đánh giá tác động môi trường đến hoạt động du lịch. Đẩy mạnh công tác truyền thông, giáo dục để nâng cao nhận thức cho cộng đồng dân cư và khách du lịch về bảo vệ tài nguyên, môi trường du lịch.

Năm là, từ nguồn vốn ngân sách Nhà nước cần đẩy mạnh đầu tư cơ sở hạ tầng, huy động các nguồn hỗ trợ của các tổ chức quốc tế, nguồn vốn từ các doanh nghiệp trong và ngoài tỉnh.

Sáu là, có cơ chế chính sách tạo điều kiện cho các doanh nghiệp đầu tư du lịch tại Quảng Bình được giao đất, thuê đất với mức ưu đãi nhất. Tạo môi trường thuận lợi tối đa cho hoạt động kinh doanh du lịch, khuyến khích liên doanh liên kết trong lĩnh vực kinh doanh du lịch. Từ đó tạo nên những doanh nghiệp lớn có sức cạnh tranh cao, đồng thời hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ về vốn, về cơ chế để tạo sự đa dạng của các loại hình du lịch trong tỉnh.

Bảy là, tăng cường xúc tiến quảng bá du lịch trong nước và quốc tế.

Hoạt động văn hoá du lịch của Quảng Bình đang còn phải đương đầu với vô vàn khó khăn và thách thức nhưng bức tranh văn hoá du lịch của Quảng Bình hứa hẹn sẽ ngày càng phát triển bên cạnh sự phát triển đi lên của kinh tế - xã hội tỉnh nhà.

T.Q.L